

Föreläsning i Etnoastronomi 100923

Titel: Afrika

Afrika är en kontinent som sträcker sig både norr och syd om ekvatorn. Detta innebär att stjärnhimlen ser väldigt olika ut på olika platser. Vissa stjärnor är dock synliga överallt. Kunskap, myter och legender om kosmos skiljer sig mellan olika folkgrupper beroende på plats, kontakter och typ av samhälle. Det är ändå uppenbart att stjärnhimlen har spelat en stor roll, framförallt när det gäller att avgöra viktiga tidpunkter.

Vi kommer att titta på hur himlavalvet har uppfattats, och hur man har förklarat solens existens och natur. Månen är den himlakropp som mest ändrar utseende, och därför har den inom många kulturer använts som tidsangivare.

Många av stjärnorna sammanknippas med de afrikanska årstiderna, och händelser som regelbundet återkommer. Sådana händelser kan t.ex. vara inledningen på regnperioden, födelsen av gnuer eller säsongen då myrägg finns. Vi studerar också hur man har sett på planeterna, vilka verkar förflytta sig bland stjärnorna, samt enstaka händelser som kometer och förmörkelser.

Här är några av de frågor som föreläsningen behandlar:

- Hur länge är en och samma stjärna synlig under ett år?
- Var blir en stjärna först synlig efter att ha varit osynlig en period?
- Hur fungerar en kalender baserad på månen?
- Hur fungerar en kalender baserad på stjärnhimlen?
- Hur ser den Afrikanska natthimlen ut?
- Vilka stjärnor och stjärnbilder har varit mest betydelsefulla i Afrika?
- Vad finns det för källor om afrikansk kunskap om astronomi?
- Vilka djur förknippas med olika stjärnor?
- Hur tror man att solen förflyttar sig?
- Har man lagt märke till kometer?
- Vilken stjärna är gnustjärnan?
- Varför svär man åt Vintergatan?

Litteraturtips:

Astronomy before the telescope
Ed. Christopher Walker, 1996
ISBN 0 7141 2733